

Nr 14

Memorial om användande av riksbankens vinst för år 1969.

Enligt 1 § i den för bankoutskottet gällande instruktionen åligger det utskottet att till riksdagen meddela yttrande och förslag om användande av den under föregående år upplupna bankovinsten.

I riksstaten för budgetåret 1969/70 har såsom inkomst på driftbudgeten under rubriken Riksbanksfonden upptagits ett belopp av 200 miljoner kronor.

Enligt den av fullmäktige i riksbanken till utskottet avgivna berättelsen angående riksbankens tillstånd, rörelse och förvaltning under år 1969 uppgick riksbankens nettovinst för nämnda år till 326 884 470 kronor 23 öre. Såsom balanserade vinstmedel från föregående år redovisades ett belopp av 2 330 kronor 97 öre. Till förfogande stående vinstmedel utgör sålunda 326 886 801 kronor 20 öre.

Utskottet har i fråga om bankovinsten för år 1969 inhämtat yttrande från *fullmäktige i riksbanken*. I skrivelse den 12 februari 1970 har fullmäktige hemställt, att utskottet ville föreslå riksdagen besluta att av riksbankens tillgängliga vinstmedel

- a) ett belopp av 200 000 000 kronor skall inlevereras till statsverket under budgetåret 1969/70;
- b) ett belopp av 126 623 634 kronor 56 öre skall överföras till kursdifferenskontot; och
- c) återstående belopp, 263 166 kronor 64 öre, skall kvarstå på räkningen för odisponerade vinstmedel.

Uppgifter rörande dispositionen av riksbankens vinst

Riksbankens bruttovinst används årligen till en del för nedskrivningar på bankens innehav av svenska obligationer. Återstoden, riksbankens redovisade vinst, disponeras för varje år genom särskilt beslut av riksdagen, i regel innebärande att ett visst, på förhand i riksstaten beräknat belopp inlevereras till statsverket, medan vinstmedlen i övrigt används till förstärkning av riksbankens reserver genom avsättning till ett kursdifferenskonto. I vissa fall har också gjorts avsättningar till andra ändamål.

Sedan slutet av 1950-talet har riksbankens redovisade vinst till följd av rörelsens ökade omslutning och en högre förräntning på riksbankens portfölj av svenska och utländska värdepapper legat på en avsevärt högre nivå

än tidigare. Inleveransen av vinstmedel till statsverket har också ökat i ett par etapper.

Dispositionen av riksbankens vinst samt storleken av kursdifferenskontot under senare år framgår av nedanstående sammanställning, utvisande belopp i milj. kr.

Verksamhetsår	Disponibla vinstmedel	Till statsverket	Till kursdifferenskontot	Till byggnadsfond	Till avbetalningslånefond	Kursdifferenskontot 31/12 följande år
1961	230	50	130	50	—	137
1962	227	100	27	—	100	169
1963	134	100	9	—	25	178
1964	167	100	67	—	—	252
1965	208	100	108	—	—	361
1966	230	150	80	—	—	451
1967	208	150	58	—	—	509
1968	348	200	148	—	—	657
1969	326

De principiella frågor som är förknippade med uppkomsten och dispositionen av en centralbanks vinster behandlades utförligt i en skrivelse från bankofullmäktige till bankoutskottet år 1962 och i utskottets utlåtande däröver (1962: 13). Ett referat av vad därvid anfördes lämnades i utskottets memorial 1967: 7.

Utskottet

I likhet med bankofullmäktige anser utskottet att av riksbankens vinst för år 1969 bör till statsverket inlevereras det belopp som i riksstaten för innevarande budgetår upptagits under inkomstiteln Riksbanksfonden. Utskottet finner det också lämpligt med en ytterligare avsättning till kursdifferenskontot av den storlek som fullmäktige föreslagit.

Utskottet hemställer alltså

att riksdagen beslutar att av riksbankens tillgängliga vinstmedel

a) ett belopp av 200 000 000 kronor skall inlevereras till statsverket under budgetåret 1969/70;

b) ett belopp av 126 623 634 kronor 56 öre skall överföras till kursdifferenskontot; och

c) återstående belopp, 263 166 kronor 64 öre, skall kvarstå på räkningen för odisponerade vinstmedel.

Stockholm den 24 februari 1970

På bankoutskottets vägnar:

C. G. REGNÉLL

Närvarande:

från första kammaren: herrar Ståhle (s), Åke Larsson (s), Stefanson (fp)*, Palm (s), Åkerlund (m), Lundin (s), Mattsson (cp)* och Brundin (m);

från andra kammaren: herrar Regnéll (m), Franzén i Motala (s), Bengtsson i Landskrona (s), Larsson i Umeå (fp)*, Rask (s), Haglund (s), Stridsman (cp)* och Åsling (cp).

- Ej närvarande vid justeringen.

Reservation

av herrar *Åkerlund* (m), *Brundin* (m) och *Regnéll* (m), vilka ansett att utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Utskottet anser det önskvärt att inleveranserna av vinstmedel från riksbanken till statsverket anpassas till det faktiska resultatet av riksbankens rörelse, så att vinstmedlen inte i stor utsträckning hålls utanför riksstaten. Då riksbanken för år 1969 har redovisat en nettovinst av över 326 milj. kr. bör inleveransen av vinstmedel under budgetåret 1969/70 enligt utskottets mening beräknas till 300 milj. kr.

Utskottet hemställer alltså

att riksdagen beslutar att av riksbankens tillgängliga vinstmedel

a) ett belopp av 300 000 000 kronor skall inlevereras till statsverket under budgetåret 1969/70;

b) ett belopp av 26 623 634 kronor 56 öre skall överföras till kursdifferenskontot; och

c) återstående belopp, 263 166 kronor 64 öre, skall kvarstå på räkningen för odisponerade vinstmedel.»